

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-240/19 - 1

Lieta C-240/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 20. marts

Iesniedzējtiesa:

Juzgado Contencioso-Administrativo n.º 2 de Ourense (Ourense Administratīvā tiesa Nr. 2, Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 26. februāris

Pietecēja:

FA

Atbildētāja:

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) (Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase)

XDO. CONTENCIOSO/ADMTVO. N. 2 OURENSE [OURENSES ADMINISTRATĪVĀ TIESA NR. 2]

[omissis: informācija par tiesu]

Tiesvedība: parastā procedūra Nr. 0000309/2017 A/

Par VALSTS PĀRVALDI

Pietecēja: FA

[..]

pret atbildētāju: *TESORERIA GENERAL DE LA SEGURIDAD SOCIAL*
[VISPĀRĒJĀ SOCIĀLĀ NODROŠINĀJUMA KASE]

[..]

RĪKOJUMS

Ourensē, 201[9]. gada 26. februārī

FAKTISKIE APSTĀKĻI

PIRMKĀRT.- FA ierosināja administratīvo lietu par *Dirección Provincial de Ourense de la Tesorería General de la Seguridad Social* (Vispārējās sociālā nodrošinājuma kases Ourense provinces direkcija) 2017. gada 24. oktobra lēmumu, ar ko tika noraidīts viņas iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu, kurš iesniegts par *Dirección Provincial de la Tesorería General de la Seguridad Social de Ourense* 2017. gada 24. augustā pieņemto lēmumu noraidīt viņas lūgumu noslēgt parasto īpašo līgumu.

Pēc šīs lietas ierosināšanas tika nolemts tai piemērot parastās tiesvedības noteikumus pieprasot atbildētājai iestādei iesniegt attiecīgās lietas materiālus un uzaicinot personas, kas var būt ieinteresētas lietas atrisinājumā.

Pēc administratīvās lietas materiālu saņemšanas tika nolemts pārsūtīt tos pieteicējai, lai viņa divdesmit dienu laikā iesniegtu pieteikumu, ko viņa savlaicīgi izdarīja un lūdza nospriest, ka ir jāuzdod Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāls jautājums, to formulējot atbilstoši pieteicējas ierosinājumam vai to pārformulējot tādējādi, kā tiesa uzskata **[orig. 2. lpp.]** par piemērotāku; pakārtoti tā lūdza pasludināt spriedumu, ar ko pilnībā tiktu atzītas pieteicējas tiesības noslēgt ar Vispārējo sociālā nodrošinājuma kasi standarta vai parasto īpašo līgumu, atceļot apstrīdēto administratīvo aktu un vienlaikus pieņemot visus tiesību aktos paredzētus labvēlīgus nolēmumus, kas izriet no šīs atzīšanas.

OTRKĀRT.- Atbildētāja iestāde, saņēmusi pieteikumu, iesniedza pret to iebildumu rakstu, kurā, minējusi faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu, kam tās ieskatā ir nozīme, tā pauda uzskatu, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav jāiesniedz, un tāpēc lūdza pasludināt spriedumu, ar ko tiktu noraidīts pieteikums, un piespriet pieteicējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

JURIDISKAIS PAMATOJUMS

PIRMKĀRT.- *Strīda priekšmets*

Šī strīds ir par to, vai pieteicējai ir tiesības veikt brīvprātīgas iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, parakstot īpašo līgumu (standarta vai parasto) ar Vispārējo sociālā nodrošinājuma kasi.

No lietas materiālu un administratīvās lietas pārbaudes izriet, ka pieteicēja, kas ir Portugāles valstspiederīgā un dzīvo Spānijā, ir pierādījusi, ka viņa ir veikusi iemaksas Vācijas sociālā nodrošinājuma sistēmā laikposmā no 1973. gada 3. septembra līdz 2016. gada 31. decembrim kopumā par 464 mēnešiem.

2017. gada 4. jūlijā FA lūdza noslēgt standarta vai parasto īpašo līgumu.

Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase ar 2017. gada 14. jūlija lēmumu ir atteikusies atļaut noslēgt [ar viņu] atgriezušos migrantu īpašo līgumu (ko pieteicēja nebija lūgusi).

Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase konstatēja minēto kļūdu, izskatot iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu, administratīvā lieta ar atpakaļejošu spēku tika atkārtoti izskatīta stāvoklī, kādā tā bija pirms šī lēmuma pieņemšanas, un minētā lēmuma vietā tika pieņemts jauns lēmums, ar ko tika noraidīts viņas iesniegums, pamatojoties uz to, ka bija piemērojamas nevis Savienības regulas, bet tikai valsts tiesību akti.

[oriģ. 3. lpp.] Lēmumā par iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu tika norādīts, ka atteikuma pamatā ir tas, ka pieteicēja nebija iesniegusi pierādījumus par iemaksu veikšanu Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, tāpēc piekļuve brīvprātīgai apdrošināšanai viņai bija liegta.

Par minēto lēmumu tika iesniegts pieteikums par administratīvās lietas ierosināšanu, kurā pieteicēja lūdza uzsākt prejudiciāla nolēmuma tiesvedību, pret ko iebilda atbildētāja iestāde.

OTRKĀRT.- Lietai piemērojamās valsts tiesību normas

Valsts tiesības, kuras ir minējusi Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase, lai noraidītu pieteicējas prasījumu, ir *Orden TAS/2865/2003, de 13 de octubre, por la que se regula el convenio especial en el Sistema de la Seguridad Social* [2003. gada 13. oktobra Rīkojums TAS/2865/2003, kas reglamentē īpašo līgumu Sociālā nodrošinājuma sistēmā], kura 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka: *“Īpašo līgumu ar Vispārējo sociālā nodrošinājuma kasi var noslēgt:*

Darba ņēmēji vai viņiem pielīdzināmas personas, kas tiek izslēgti no savas Sociālā nodrošinājuma sistēmas un [līguma] parakstīšanas brīdī neietilpst nevienas citas sociālā nodrošinājuma sistēmas piemērošanas jomā.”

Savukārt šī rīkojuma 3. panta 3. punktā ir paredzētas šādas prasības, lai noslēgtu īpašo līgumu ar [Vispārējo sociālā nodrošinājuma kasi]: *“Pieteikuma par īpaša līguma noslēgšanu iesniegšanas brīdī sociālā nodrošinājuma sistēmā ir veiktas iemaksas par 1080 dienām divpadsmit gadu laikā tieši pirms izslēgšanas no attiecīgās Sociālā nodrošinājuma sistēmas.*

3.1 Šajā nolūkā ņem vērā iemaksas, kas veiktas jebkādā sociālā nodrošinājuma režīmā, tostarp iemaksas, kas atbilst papildu maksājumam proporcionālam dienu

skaitam, iemaksas, kas varētu tikt veiktas saskaņā ar citu īpašu līgumu, lai segtu tos pašus finansiālos pabalstus, iemaksas par dienām, kuras saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem uzskatāmas par faktisko iemaksu laikposmu atvaļinājuma pirmajā gadā vai īsākā laikposmā sakarā ar bērna vai radnieka līdz otrajai pakāpei kopšanu vecuma, nelaiemes gadījuma vai slimības dēļ, kā arī attiecīgā gadījumā iemaksas par dienām, kad tika saņemts bezdarbnieka pabalsts vai subsīdijas, un laikposmus, par kuriem veiktas iemaksas citā Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstī vai valstī, ar kuru šajā ziņā noslēgta starptautiska vienošanās, izņemot, ja īpašajos noteikumos [oriģ. 4. lpp.] vai starptautiskajā konvencijā ir paredzēts citādi, ja vien [minētie laikposmi] nepārklājas un ir pirms datuma, kad stājas spēkā īpašs līgums, kuru ir lūgts noslēgt”.

TREŠKĀRT.- Savienības tiesības

Atbilstošās Savienības tiesības ir EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu.

Minētās regulas 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka: “Šī regula attiecas uz dalībvalstu piederīgajiem, uz bezvalstniekiem un uz bēgļiem, kas dzīvo dalībvalstī, kuri ir pakļauti vai bijuši pakļauti vienas vai vairāku dalībvalstu tiesību aktiem, kā arī uz viņu ģimenes locekļiem un viņu apgādību zaudējušām personām.”

Turklāt, lai šajā jomā atrisinātu iespējamās pretrunas, kuru pamatā ir atšķirīgi valstu tiesību akti, 5. pantā ir norādīts, ka: “Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, ņemot vērā izklāstītos īpašos īstenošanas noteikumus, piemēro šādus noteikumus:

[..]

b) *ja saskaņā ar kompetentās dalībvalsts tiesību aktiem tiesiskas sekas saistās ar noteiktu faktu vai notikumu gadījumiem, minētā dalībvalsts ņem vērā līdzīgus faktus vai notikumus, kas notikuši jebkurā no dalībvalstīm, tā, it kā tie būtu notikuši tās teritorijā.”*

Savukārt [6.] pantā ir paredzēts, ka: “Ja šajā regulā nav noteikts citādi, tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti nosaka, ka:

- *tiesību uz pabalstu iegūšana, paturēšana, ilgums vai atgūšana,*
- *tiesību aktu piemērošanas joma vai*
- *piekļuve obligātajai apdrošināšanai, fakultatīvi turpināmajai apdrošināšanai vai brīvprātīgajai apdrošināšanai vai atbrīvojums no tām*

ir atkarīgs no apdrošināšanas, nodarbinātības, pašnodarbinātības vai pastāvīgās dzīvesvietas periodu izpildes, atbilstoši nepieciešamībai ņem vērā apdrošināšanas, nodarbinātības, pašnodarbinātības vai pastāvīgās dzīvesvietas

periodus, kas izpildīti saskaņā ar jebkuras citas dalībvalsts tiesību aktiem, tā, it kā tie būtu periodi, kas izpildīti saskaņā ar tiesību aktiem, kurus tā piemēro.”

Visbeidzot attiecībā uz prasību, ka agrāk ir jābūt piemērojamiem Spānijas tiesību aktiem, regulas 14. panta 4. punktā ir noteikts, ka: *“Ja dalībvalsts tiesību akti pieļauj pievienošanos brīvprātīgai apdrošināšanai vai brīvprātīgai [oriģ. 5. lpp.] tālākapdrošināšanai ar nosacījumu, ka personas dzīvesvieta ir bijusi attiecīgajā dalībvalstī vai tā iepriekš veikusi darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā, 5. panta b) punktu piemēro tikai tām personām, uz kurām kaut kad agrāk ir attiekušies šīs dalībvalsts tiesību akti, balstoties uz šīs personas darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā.”*

CETURTKĀRT.- Pušu nostāja

Pieteicēja uzskata, ka viņa ir izpildījusi Savienības un Spānijas tiesiskajā regulējumā paredzētās prasības, lai noslēgtu īpašo līgumu, jo saskaņā ar Savienības regulu pietiek ar iemaksu veikšanu kādas dalībvalsts, šajā gadījumā Vācijas, sociālā nodrošinājuma sistēmā, – viņa ir iesniegusi pierādījumus, ka iepriekšējo divpadsmit gadu laikā viņa ir veikusi tajā iemaksas par vairāk nekā 1080 dienām.

Tāpēc viņa uzskata, ka nav lietderīgi pieprasīt, lai šīs iepriekšējās iemaksas tiktu veiktas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā un lai viņa tiktu izslēgta no šīs sistēmas, jo tas būtu pretrunā Savienības tiesību aktiem par koordinēšanu, ar ko ir mēģināts novērst atšķirības starp dažādiem valstu regulējumiem, tādējādi nodrošinot, ka valsts līgumu var parakstīt neatkarīgi no vietas, kurā ir tikušas veiktas iemaksas.

Turklāt Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmas līdzsvars netiekot izjaukts, jo Spānijas valstij būtu jāmaksā tikai proporcionāla daļa no tās sistēmā veiktajām iemaksām, nevis no iemaksām, kuras pieteicēja ir veikusi Vācijā.

Saistībā ar to [Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase] apgalvo, ka prasīto līgumu nav iespējams noslēgt [..], ja nav sniegti pierādījumi par iemaksu veikšanu Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā par 1080 dienām (vai nu par visām dienām, vai arī šo laikposmu papildinot ar iemaksām Vācijas sociālā nodrošinājuma sistēmā) pēdējo 12 gadu laikā tieši pirms izslēgšanas no sociālā nodrošinājuma sistēmas.

Tā uzskata, ka Spānijas tiesību aktos šī prasība ir noteikta nepārprotami, lai varētu noslēgt parasto īpašo līgumu, jo šī līguma vienīgais mērķis ir nodrošināt nepārtrauktību segumam, par kuru ir atbildīga Spānijas [Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase], bet nevis Vācijas sociālā nodrošinājuma [iestāde].

[oriģ. 6. lpp.] Vispārējā sociālā nodrošinājuma kase uzskata, ka tas nozīmētu, ka tiktu nodrošināta vienāda attieksme gan pret personu, kura nav veikusi iemaksas Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā, gan pret personu, kas to ir darījusi, ar

iespējamiem izdevumiem, kas var rasties attiecīgās sociālā nodrošinājuma sistēmās, it īpaši valstīs, kurās migrācijas kustība var būt intensīvāka.

PIEKTKĀRT.- *Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas motīvi*

Šajā tiesvedībā ir jānoskaidro, vai ar tiesībām ir saderīgs iestādes lēmums noraidīt pieteicējas lūgumu veikt brīvprātīgas iemaksas sociālā nodrošinājuma sistēmā, ja nav pierādīts, ka Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmā ir tikušas veiktas iemaksas par 1080 dienām (par visu šo laikposmu, vai arī šo laikposmu papildinot ar iemaksām Vācijas sociālā nodrošinājuma sistēmā) pēdējo 12 gadu laikā tieši pirms viņas izslēgšanas no sociālā nodrošinājuma sistēmas.

Jautājumam ir būtiska nozīme tādās valstīs kā Spānija vai Portugāle, kuras sešdesmitajos un septiņdesmitajos gados skāra spēcīgs izceļošanas process uz Eiropas [valstīm], un pēdējā laikā ļoti daudzi ir nolēmuši atgriezties savās izcelsmes valstīs, lai pavadītu tur savas dzīves nogali, tāpēc var rasties ļoti daudzi analogiski gadījumi.

Tādējādi rodas jautājums, vai ir jāņem vērā laikposms, kurā iemaksas ir tikušas veiktas citā sociālā nodrošinājuma sistēmā, un vai minētais laikposms ir jāņem vērā kā fikcija – tā, it kā iemaksas būtu veiktas Spānijā, tikai tāpēc, lai atļautu pieteikties fakultatīvi turpināmajai apdrošināšanai vai brīvprātīgajai apdrošināšanai.

Tāpēc ir jānoskaidro, vai, lai pieteiktos fakultatīvi turpināmajai apdrošināšanai vai brīvprātīgajai apdrošināšanai [...], Savienības dalībvalsts valstspiederīgajam tiek prasīts, ka viņš būtu izslēgts no tās valsts sociālā nodrošinājuma sistēmas, kurā viņš vēlas noslēgt minēto apdrošināšanas [līgumu], proti, šajā gadījumā Spānijā, un vai pieteikuma iesniedzējam pirms pieteikuma iesniegšanas kādā brīdī ir jābūt piemērojamiem Spānijas tiesību aktiem, vai arī pietiek ar to, ka viņam bija piemērojami citas dalībvalsts tiesību akti.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

[oriģ. 7. lpp.] Pirmkārt.- Apturēt tiesvedību līdz brīdim, kad tiks pasludināts spriedums prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā.

Otrkārt.- Uzdot Tiesai saskaņā ar EKL 234.pantu šādus prejudiciālus jautājumus:

- a) Gadījumā, ja valsts tiesību normā, tādā kā Rīkojuma TAS 2865/2003 2.panta 2.punkta a) apakšpunkts, ir noteikts, ka piekļuves fakultatīvi turpināmajai apdrošināšanai vai brīvprātīgajai apdrošināšanai nosacījums ir izslēgšana no sociālā nodrošinājuma sistēmas, vai minētajai izslēgšanai ir jābūt no Spānijas sociālā nodrošinājuma sistēmas, vai arī, gluži pretēji, atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 5.panta b) punktā paredzētajam faktu pielīdzināšanas principam Spānijas kompetentajai iestādei ir jāņem vērā

izslēgšana no līdzīgas citas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmas tā, it kā tā būtu notikusi Spānijā?

- a) Gadījumā, ja valsts tiesību normā, tādā kā Rīkojuma TAS 2865/2003 3. panta 3. punkts, ir noteikts, ka, lai piekļūtu fakultatīvi turpināmajai apdrošināšanai vai brīvprātīgajai apdrošināšanai, ir jāsniedz pierādījumi par iemaksu veikšanas laikposmiem, vai ir nepieciešams, lai attiecīgajai personai kādā brīdī pagātnē būtu piemērojami Spānijas tiesību akti, vai arī saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 6. pantu laikposmi, kuros iemaksas tikušas veiktas saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem, kompetentajai Spānijas iestādei ir jāņem vērā tā, it kā tās būtu veiktas Spānijā?

Paziņot šo nolēmumu pusēm un informēt tās, ka par to nevar celt nekādu prasību vispārējā kārtībā.

[..]

To apstiprina, nosūta un paraksta [...] *Magistrado-Juez del Juzgado de lo Contencioso-administrativo n.º 2 de Ourense* [Ourense Administratīvās tiesas Nr. 2 tiesnesis].

[orig. 8. lpp.] [..]

[orig. 9. lpp.] [OMISSIS: kļūdu labojumi attiecībā uz nolēmuma pieņemšanas datumu]

DARBBAVERSJA